

1^η οδηγία: Διαβάστε προσεκτικά το κείμενο που ακολουθεί.

Αν θέλετε, [ακούστε το κείμενο](#).

CYMEPA

Η CYMEPA (Cyprus Marine Environment Association), δηλαδή η Κυπριακή Ένωση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος, ιδρύθηκε στις 27 Αυγούστου 1992. Η CYMEPA αποτελεί ένα φιλανθρωπικό, μη κερδοσκοπικό ίδρυμα που έχει ως σκοπό την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την αποτελεσματική πρόληψη της θαλάσσια ρύπανσης.

Οι δραστηριότητες της CYMEPA στοχεύουν στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης, με ιδιαίτερη έμφαση στα παιδιά. Με πρωτοβουλία της διεξάγονται διάφοροι διαγωνισμοί. Ένας από αυτούς τους διαγωνισμούς που προκηρύχθηκε ανέδειξε το όνομα της μασκώτ της οργάνωσης που είναι η Σμαραγδένια, η πράσινη χελώνα. Ένα άλλο πρόγραμμα που διοργανώνεται από τη CYMEPA είναι τα «Οικολογικά Σχολεία», το οποίο σχεδιάστηκε για να καλλιεργήσει την περιβαλλοντική συνείδηση στα παιδιά και να την καταστήσει ως ένα σημαντικό μέρος της ζωής των μαθητών ενός σχολείου. Επίσης, η CYMEPA οργανώνει την ετήσια Παγκύπρια Εκστρατεία Καθαρισμού Παραλιών. Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας, χιλιάδες εθελοντές καθαρίζουν παραλίες και μαζεύουν στοιχεία για τα σκουπίδια που βρήκαν και τις πηγές ρύπανσης.

Με τις δραστηριότητές της η CYMEPA προσπαθεί να δώσει τη δυνατότητα στα παιδιά που συμμετέχουν να γίνουν υπεύθυνοι, περιβαλλοντικά ενήμεροι και ενεργοί αυριανοί πολίτες. Τα παιδιά επίσης γνωρίζουν το φυσικό περιβάλλον της πατρίδας μας, μαθαίνουν πόσο σημαντικό είναι και γιατί πρέπει να το προστατεύουμε. Ακόμη, μέσα από τις δραστηριότητες που συμμετέχουν, παρουσιάζεται η σχέση μεταξύ της καθημερινής ατομικής συμπεριφοράς και της ρύπανσης του περιβάλλοντος. Έτσι τα παιδιά αντιλαμβάνονται ότι η λύση σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως είναι τα σκουπίδια στις ακτές, δε δίνεται μόνο από τους δήμους και τις κυβερνήσεις, αλλά και από την περιβαλλοντικά υπεύθυνη συμπεριφορά του καθενός μας.

(Πηγή: <http://www.cymepa.org.cy/el/page/history>)

2^η οδηγία: Αντιγράψτε τον τίτλο του κειμένου στο τετράδιο « Το σχολείο είναι εδώ» και στη συνέχεια εργαστείτε στα ακόλουθα: (Μην ξεχνάτε την ημερομηνία)

Εργασία 1: Απαντήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις στο τετράδιό σας

- A) Τι είναι η CYMEPA και ποια είναι η μασκώτ της;
- B) Γράψε δύο δραστηριότητες που οργανώνει η CYMEPA.
- Γ) Τι μαθαίνουν τα παιδιά μέσα από τα προγράμματα της CYMEPA;
- Δ) Γράψε τρεις τρόπους με τους οποίους θα μπορούσες εσύ προσωπικά να βοηθήσεις στην προστασία του περιβάλλοντος.

Ώρα για γραμματική...

Ας θυμηθούμε ακόμη λίγους γραμματικούς κανόνες που μάθαμε στην Ενότητα 4 - «Εμένα με νοιάζει...»

1. Ρήματα παράγωγα από ονόματα (ουσιαστικά, επίθετα) (σελ. 63 βιβλίου «Πετώντας με τις λέξεις»)

Πολλές από τις λέξεις που χρησιμοποιούμε στον λόγο μας σχηματίζονται από άλλες λέξεις.

Όταν μια λέξη γίνεται από μια άλλη λέξη, έχουμε παραγωγή.

Η λέξη από την οποία παράγεται μια άλλη λέξη λέγεται πρωτότυπη.

Η λέξη που παράγεται από την πρωτότυπη λέξη λέγεται παράγωγη.

Εφάρμοσε αυτά που έμαθες:

ΑΣΚΗΣΗ 1: Να γράψεις στη σωστή στήλη τα ρήματα που παράγονται από τα παρακάτω ονόματα:

μάγειρας, σκούπα, ανάσα, ντροπή,
στολίδι, κλαδί, θυμός, χοντρός, κλειδί,
βράδυ

-ίζω	-ώνω	-εύω	-αίνω	-άζω

2. Αντωνυμίες (σελ. 65 βιβλίου «Πετώντας με τις λέξεις»)

Οι αντωνυμίες είναι τα μέρη του λόγου (οι λέξεις) που χρησιμοποιούνται αντί των ονομάτων.

Προσοχή: Δεν πρέπει να μπερδεύουμε τα άρθρα, με τους αδύνατους τύπους των προσωπικών αντωνυμιών.

Τα άρθρα συνοδεύουν ονόματα, ενώ οι αντωνυμίες, συνοδεύουν ρήματα.

Του (προσωπική αντωνυμία) μίλησα **του** (άρθρο) ανθρώπου.

Τον (προσωπική αντωνυμία) έπιασαν **τον** (άρθρο) κλέφτη.

Εφάρμοσε αυτά που έμαθες:

ΑΣΚΗΣΗ 2: Να αναγνωρίσεις (άρθρο ή αντωνυμία) τις λέξεις με τα έντονα γράμματα:

Τις διάβασες όλες τις σελίδες; (.....) (.....)

Η δασκάλα τους μίλησε για την ανακύκλωση. (.....) (.....)

Δεν τον νοιάζει για τους άλλους, κοιτάζει μόνο τον εαυτό του.

(.....) (.....) (.....)

Η μητέρα της χάρισε το δαχτυλίδι που της υποσχέθηκε. (.....)

(.....)

3. Απλές και σύνθετες προτάσεις (σελ. 66 βιβλίου «Πετώντας με τις λέξεις»)

Η πρόταση που έχει : ένα ρήμα ή ένα ρήμα και το υποκείμενό του ή ένα ρήμα , το υποκείμενο και το αντικείμενο - το κατηγορούμενό του λέγεται **απλή πρόταση**.

Παραδείγματα

Παίζουν. Τα παιδιά παίζουν. Τα παιδιά παίζουν μπάλα. Τα παιδιά είναι φρόνιμα.

Η πρόταση που έχει: ένα ρήμα και περισσότερα από ένα υποκείμενα ή ένα ρήμα και περισσότερα από ένα αντικείμενα - κατηγορούμενα λέγεται **σύνθετη πρόταση**.

Παραδείγματα

- Τα παιδιά και οι φίλοι τους παίζουν.
- Τα παιδιά παίζουν κυνηγητό και κρυφτό.
- Τα παιδιά είναι ευγενικά και φρόνιμα.

Τα υποκείμενα, τα αντικείμενα και τα κατηγορούμενα στις σύνθετες προτάσεις συνδέονται με το **και** ή χωρίζονται μεταξύ τους με **κόμμα**.

Εφάρμοσε αυτά που έμαθες: ΑΣΚΗΣΗ 3: Απλή (Α) ή Σύνθετη (Σ)

Οι θάμνοι φούντωσαν.	
Ξεφυτρώνουν λουλούδια και δέντρα.	
Η θάλασσα αγρίεψε.	
Δελφίνια, χελώνες, τσούχτρες κολυπούσαν στη φουρτουνιασμένη θάλασσα.	
Η φωτιά καψάλιζε τα πουλιά και τα έντομα.	

4. Παράγωγες και σύνθετες λέξεις (σελ. 67 βιβλίου «Πετώντας με τις λέξεις»)

Παραγωγή έχουμε όταν μια λέξη σχηματίζεται από μια άλλη την **πρωτότυπη** λέξη.
Η λέξη αυτή λέγεται παράγωγη .

Π.χ. ποιώ(κάνω) \Leftarrow πρωτότυπη λέξη.

Ποιητής, ποίημα, ποίηση \Leftarrow παράγωγες λέξεις.

Σύνθεση έχουμε όταν μια λέξη σχηματίζεται από δυο λέξεις (απλές) που ενώνονται.

Η νέα λέξη λέγεται **σύνθετη** και οι δυο απλές λέξεις **συνθετικά**.

π.χ άρτος + ποιείο (ποιώ) \Leftarrow αρτοποιείο

α'συνθετικό β'συνθετικό σύνθετη λέξη

Εφάρμοσε αυτά που έμαθες:

ΑΣΚΗΣΗ 4: Φτιάξτε σύνθετες λέξεις με το ρήμα **ποιώ**.

κακός _____ υπόδημα _____

χρήσιμος _____ πρόσωπο _____

έπιπλο ----- φάρμακο -----

Ώρα για Ορθογραφία...

Οδηγία: Αντιγράψτε στο τετράδιό σας δύο φορές τις πιο κάτω λέξεις που έχουν σχέση με την Ενότητα 4. Στη συνέχεια χρωματίστε το σημείο που σας δυσκολεύει.

ποίημα, πηγαίνω, πρόβλημα, χρησιμοποίηση, ποδήλατο, φαρμακοποιός,
βράδυ, βράδια, δάκρυ, δάκρυα, σκουπίδι, νησί, ελαφραίνω, χειροποίητος,
κάτοικος, μόλυνση, ανακυκλώνω, ανακοίνωση, κίνδυνος, κινδυνεύω

Εργάζομαι προσεκτικά!
Προσέχω τα
ορθογραφικά μου λάθη
και βάζω **τόνους**.

